

Rozhýbaný kraj

Február / 2020

Posvietime si na mosty

Vlaňajšia havária mosta v Strážskom prinútila župu upraviť priority a preskúmať stav mostov. Po opravách ciest sa v tomto roku zameria na rekonštrukciu mostov.

Astrofyzik z Rožňavy

Šikovní ľudia robia nášmu kraju skvelé meno aj za hranicami. Jedným z nich je aj Norbert Werner.

Reštart

Keď budete čítať prvé tohtoročné číslo župných novín, bude už zrejmé jasné, ako dopadli parlamentné voľby, možno aj kto zostaví novú vládu na štyri roky. Na dvere nám zároveň začne klopať jar. To doma s manželkou vždy upratujeme, vyhodíme nepotrebné a potom ideme do prebúdajúcej sa prírody načerpať novú energiu.

Čaká to aj našu krajinu. Upratať, vyvetrať a reštart. Aký si budem želať ja? Budem myslieť na Sečovce. Keď som v roku 2017 nastúpil do úradu, faktúry, ktoré sme platili za elokované pracovisko Spojenej školy v Dobšinej, mi vyrazili dych. Hneď som tam poslal kontrolu. Keď sme zistili, že na podvodnom nájmom nám páchatelia z vreciek daňovníkov stihli vytriahnuť 4,5 milióna eur, odvolali sme riaditeľku a podali trestné oznámenie. O kauze sa dočítate na strane 7.

**Budem myslieť na východ.
Po reštarte dúfam vo vládu, ktorá
nastolí základnú spravodlivosť...**

Rastislav
Trnka

predseda KSK
predseda@vucke.sk

Budem myslieť aj na Trebišov. Ministerstvo školstva nám napriek nášmu protestu a vážnym pochybeniam objaveným štátnou školskou inšpekciou zaradilo do siete súkromnú odbornú školu, ktorá má žiakov zjavne iba na papieri. Dotácie na žiaka sú veľké lákadlo. Ministerstvu v Bratislave to nevádi, avšak peniaze tečú z našich daní.

Budem myslieť na východ. Po reštarte dúfam vo vládu, ktorá nastolí základnú spravodlivosť a pomôže nám tieto excesy expresne riešiť. Vládu, s ktorou sa bude dať rozprávať a ktorá s nami bude chcieť zmenšovať regionálne rozdiely. Každopádne, nedajte si politikou piť krv. Radšej ju darujte. V kraji vás za to štedro odmeníme. Aj o tom v tomto čísle.

Krásne jarné dni a úspešný reštart!

Obsah

**Vynovíme
ďalšie školy**

**Župa sa
otvára
verejnosti**

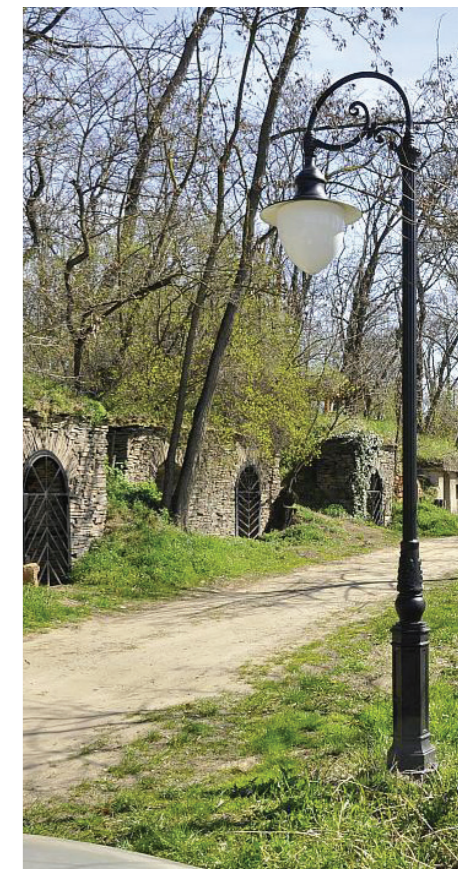
Verejnosť sa bude môcť zúčastňovať zasadnutia komisií, ktoré sa odborne vyjadrujú k predkladaným materiálom v Zastupiteľstve KSK. Doposiaľ boli ich zasadnutia neverejné. Dokonca sa budú môcť prihlásiť aj o slovo. S opatreniami prichádza župa v rámci 2. vlny protikorupčných opatrení.

str. 5

V roku 2020 vynoví košická župa ďalšie stredné školy a postaví nové športoviská. Vyčlenila na to takmer 11 miliónov eur. Komplexná rekonštrukcia čaká 13 budov škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, pričom niektoré z nich sú historické pamiatky a budú si vyžadovať špeciálny prístup. Pri krajských školách pribudne atletická hala, atletický štadión, futbalové ihrisko či skateparky.

str. 10

**Jednodňové
výlety**

Turistické zážitky si viete v Košickom kraji užiť aj za jeden deň. Prinášame vám pestrú ponuku jednodňových výletov. Prvú „špacírku“ môžete absolvovať už pred Veľkou nocou, môžete sa počas nej inšpirovať kreatívnymi nápismi na veľkonočnú výzdobu. Precestujte s nami regióny v našom kraji a spoznajte prírodu, kultúru aj tradičnú gastronómiu.

str. 13 - 14

Rozhovo

s Norbertom Wernerom

“
Bolo by veľmi
prekvapujúce,
keby sme boli
vo vesmíre sami.”

Norbert Werner sa prvýkrát pozrel ďalekohľadom na oblohu vo hviezdárni svojej rodnej Rožňavy. Vyštudoval v Košiciach a prešiel univerzitami Holandska, USA, Maďarska, Českej republiky. Patrí k svetovým špičkám, ktoré skúmajú vesmír.

Asi najpopulárnejšia otázka kladená astronómom súvisí s tým, či sme vo vesmíre sami. Nebudeme výnimkou. Existuje podľa vás život mimo našej planéty?

Nebol by som prekvapený, keby odpoveď bola áno. Keď sa pozrieme na históriu Zeme, jednobunkový život tu vznikol hneď po tom, ako Zem vychladla a vytvorili sa podmienky na kvapalnú vodu, čo bolo pred zhruba štyrmi miliardami rokov. V tom čase na Marse tiež tiekla voda, boli tam rieky, jazerá a oceány. Vhodné podmienky na vznik života by mohli byť aj na Jupiterovom mesiaci Europa alebo Saturnovom mesiaci Enceladus.

Ale väčšinu z nás zaujíma odpoveď na inteligentnejšiu ako jednobunkovú formu života.

Skok z jednobunkového na mnohobunkový život trval na Zemi veľmi dlho. Boli to až tri miliardy rokov. Mnohobunkové organizmy sú teda vo vesmíre pravdepodobne zriedkavejšie. A to už nehovorím o inteligentných bytostiach, ktoré by vytvorili technickú civilizáciu a dokázali komunikovať alebo cestovať po vesmíre. Len v našej Galaxii je však niekoľko sto miliárd planét a mnohé z nich by mohli mať podmienky vhodné na vznik života. A v pozorovateľnom vesmíre je niekoľko sto miliárd galaxií obsahujúcich miliardy hviezd a planét. Preto by bolo veľmi prekvapujúce, keby sme boli vo vesmíre sami.

Väčšinou si ľudia predstavujú vesmírneho tvora ako bytosť s tykadlami, pilotujúcu lietajúci tanier. Ako si ho predstavujete vy?

Ja si ho nepredstavujem nijako. Je veľmi ťažké odhadnúť, ako by mohol mimozemský život vyzeráť. Všetok život na Zemi je založený na DNA a bielkovinách a teda genetická informácia všetkých živočíchov je veľmi podobná. Mimozemský život môže byť úplne odlišný. Pravdepodobne bude tiež založený na uhlíku a organických molekulách. Preto je veľmi ťažké si predstaviť, ako by mohol život mimo našej planéty vyzeráť. Ja osobne si ale myslím, že aj to, ako my ľudia vyzeráme, je prechodný stav. Možno o tisíc rokov vďaka genetickému inžinierstvu budú ďalšie generácie vytvárané inak. Tak, aby sa optimálnejšie prispôsobili podmienkam. A to by mohlo platiť aj pre mimozemšťá-

nov, ak ich raz nájdeme.

Čo vlastne skúmate, čo ste objavili?

Ja sa venujem astrofyzike vysokých energií. Moja práca zahŕňa pozorovania, na ktoré využívame vesmírne ďalekohľady. Najznámejší je Hubblov ďalekohľad. Máme aj röntgenové ďalekohľady, cez ktoré skúmam vesmír ja. Pozorujem röntgenové žiarenie, ktoré vyžarujú najhorúcejšie miesta a najenergetickejšie procesy vo vesmíre, ako napríklad blízke okolie čiernych dier alebo horúci plyn medzi galaxiami. Za posledných 50 rokov sa nám podarilo zistiť, že väčšinu vesmíru tvorí tmavá hmota a tvoria ju častice, ktoré sme ešte neobjavili. Ale aj väčšina normálnej hmoty je pre nás neviditeľná. Je vo forme riedkeho medzigalaktického plynu, ktorý vyžaruje röntgenové žiarenie, môžeme ho teda pozorovať našimi ďalekohľadmi.

Prečo je dôležité toto skúmať?

Lebo ak chceme pochopiť galaxie, hviezdy a planéty, musíme spoznať aj vlastnosti plynu, v ktorom sa nachádza drvivá väčšina hmoty vo vesmíre. Astronomickými pozorovaniami vlastne spoznáваме naše vlastné miesto vo vesmíre. Spoznáваме svet, do ktorého sme sa narodili.

Ako ste sa dostali ku skúmaniu vesmíru a astrofyzike?

Vesmír ma fascinoval úplne od malička. Astronómom som sa chcel stať od piateho ročníka základnej školy, keď som sa dozvedel, že sa vesmír začal Veľkým treskom. To bolo pre mňa úžasné poznanie a v tom čase ma to úplne dorazilo. Odvtedy som vedel, že sa chcem o vesmíre dozvedieť čo najviac.

Kde ste prvýkrát pozorovali vesmír?

V Rožňave. Keď som mal tri roky, tak sme navštívili tunajšiu hviezdáreň počas zatmenia Mesiaca. Tam som uvidel prvýkrát mesačné krátery.

Kde ste študovali?

Do 18 rokov som chodil na gymnázium v Rožňave, potom ma prijali na Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde som začal študovať fyziku. Po ukončení štúdia ma prijali do holandského ústavu pre výskum

vesmíru, kde som získal doktorát. Potom som osem rokov pôsobil na Stanfordskej univerzite pri San Franciscu. Momentálne pôsobím v Maďarsku, ale od leta sa chystám do Brna na Masarykovu univerzitu, kde budem viesť skupinu astrofyziky vysokých energií.

“
Len v našej
Galaxii je však
niekoľko sto
miliárd planét
a mnohé z nich
by mohli mať
podmienky
vhodné na
vznik života.”

Čo by ste odporúčali študovať mladým ľuďom?

Aby študovali to, čo ich baví. Študovať fyziku sa oplatí, aj keď človek neplánuje stráviť celý život na akademickej pôde. Keď človek vyštuduje fyziku, naučí sa analyticky myslieť, naučí sa pracovať s dátami a rozvinie si také schopnosti, ktoré bude vedieť využiť kdekolvek. Mnohí kolegovia, ktorí si spravili doktorát z astrofyziky a odišli z akademického prostredia, majú dobré pracovné miesta s veľmi dobrými platovými podmienkami.

Keď prídete na návštevu domov, kde najradšej relaxujete?

Mám veľmi rád prírodu a tá je v okolí Rožňavy nádherná. Napríklad taký Slovenský kras s jeho jaskyňami a Zádielskou dolinou. Neďaleko je aj Slovenský raj, ktorý mám veľmi rád. A vôbec, košická župa má mnoho krásnych miest, ktoré sa oplatí navštíviť.

Priority poslancov KSK

Rastislav Javorský

OLANO, SaS, KDH, NOVA

V predchádzajúcich volebných obdobiach som, spolu s ostatnými obyvateľmi Spiša, pociťoval nezáujem vedenia KSK. Teším sa, že v súčasnosti sa to zmenilo. Mojou snahou je dorovnať investičný deficit do škôl, ciest či kultúrnych zariadení. Pracujem na tom, aby sa zrealizovala výstavba odbočovacieho pruhu pri železničnom priecestí - Sídlisko Západ a výstavba novej športovej haly v Spišskej Novej Vsi. Pomôcť chcem aj s investíciami do stredných škôl, aby sme prilákali žiakov aj z iných okresov a nemuseli vykonávať racionalizáciu škôl. Mojou prioritou je aj oprava ciest na Spiši.

Emil Kočiš

OLANO, SaS, KDH, NOVA

Ako člen finančnej komisie dbám na to, aby krajské peniaze boli vynakladané hospodárne, efektívne a účelne. Preto svoju prvoradú úlohu vidím pri schvaľovaní rozpočtových prostriedkov kraja, sledovaní ich vynakladania na schválené programy a projekty, ako aj pri kontrole použitia týchto prostriedkov. Bol by som tiež rád, ak by v Košiciach boli opravené a vybavené všetky polikliniky, ktoré sú v majetku kraja. Konkrétne ide o Polikliniku Juh, Staré mesto a Sever.

Milan Kaplan

OLANO, SaS, KDH, NOVA

Presadzujem investičné projekty v školskej, športovej a dopravnej infraštruktúre. Ide najmä o modernizáciu škôl, rekonštrukciu ciest a mostov, či výstavbu hokejovej a atletickej haly v Košiciach. Medzi moje priority patrí aj zvýšenie transparentnosti a hospodárnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami. Som rád, že v rámci prerozdelenia dotácií sme podporili množstvo projektov aj v okrese Michalovce. Pracujeme na nových pravidlách, ktoré zohľadňujú územný princíp a povedú k rozvoju celého kraja.

Ján Kokarda

nezávislý

Som starostom obce Ždaňa v okrese Košice-okolie a ako nezávislý poslanec zastupiteľstva KSK pôsobím tretie volebné obdobie. Od začiatku svojho pôsobenia som sa zamerával hlavne na oblasť sociálnych vecí a zdravotníctva, kde sa snažím podporovať riešenia s pozitívnym dopadom na obyvateľov kraja. Medzi moje priority patrí tiež oblasť budovania a rekonštrukcie dopravnej infraštruktúry, rozvoj cyklo dopravy a podpora projektov zameraných na rozvoj cestovného ruchu s ohľadom na podporu podnikateľov.

Novinky zo Zastupiteľstva KSK

Poslanci Košického samosprávneho kraja rokovali prvýkrát v tomto roku 24. februára. Priebeh zastupiteľstva bol vysielaný online na facebooku KSK a na webovej stránke **web.vucke.sk**, kde bol dostupný aj program a materiály rokovania. Zastupiteľstvo je verejné a prístupné pre všetkých obyvateľov nášho kraja.

Najdôležitejšie témy z rokovania 24. februára

Poslanci vymenovali riaditeľov zariadení - DSS IDEA, Prakovce (Jolana Pisková), DSS Harmonia, Strážske (Viera Dzurjašková), DSS LUMEN, Trebišov (Štefan Čarný), DSS Lúč, Šemša (Tibor Klema), Zemplínske múzeum, Michalovce (Stanislava Rovňáková), Správa majetku KSK (Vladimír Milinstenfer).

Kraj sa stal členom združenia Rady letiskových regiónov (ARC). Členstvo by malo zlepšiť možnosti leteckej dopravy v kraji, pomôže nadviazať kontakty s odborníkmi a prepájať leteckú dopravu medzi členmi.

Prerokovaná bola Správa NKÚ o tepelnom hospodárstve škôl, ktorá konštatuje nevýhodnosť zmluvy na dodávku tepla medzi spoločnosťou Veolia Energy Komfort Košice a strednými školami.

Najbližšie rokovanie Zastupiteľstva KSK sa uskutoční 27. apríla 2020.

*Poslanci dostávajú priestor na vyjadrenie postupne, v abecednom poradí.

Prvý balík protikorupčných opatrení

Zastupiteľstvo KSK prijalo tieto zmeny v auguste 2019

- VZN o organizácii referenda
- Etické kódexy pre zriaďovateľské organizácie a volených predstaviteľov KSK
- Zriadenie Rady pre etiku volených predstaviteľov KSK a štatútu komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie verejných funkcionárov
- Zásady a postup udeľovania verejných ocenení KSK

Kraj v rámci 2. etapy protikorupčných opatrení zavádza i ďalšie novinky. Na webovej stránke **web.vucke.sk** pribudla sekcia **Transparentný kraj**. Verejnosť sa tak môže rýchlejšie a jednoduchšie dostať k informáciám, ktoré umožňujú verejnú kontrolu. Návštevníci webu nájdu v tejto sekcii informácie o jednotlivých oblastiach, ktoré zahŕňajú kompetencie kraja, ako aj kontakt na zodpovedné osoby.

Košická župa sa otvára verejnosti

2. etapa protikorupčných opatrení

Košický samosprávny kraj zavádza ďalšie protikorupčné opatrenia, ktoré majú zvýšiť transparentnosť a zlepšiť prístup verejnosti k informáciám. Po novom sa budú môcť obyvatelia zúčastňovať zasadnutia komisíí. Tie sa odborne vyjadrujú k pripravovaným materiálom, ktoré sú predkladané na najbližšie rokovanie krajských poslancov. Župa im dokonca umožní na týchto komisiách vystúpiť a prejaviť svoj názor.

Na zasadnutia komisíí budú môcť

chodiť aj nečlenovia, teda každý, kto o to bude mať záujem. Opatrenia vychádzajú z odporúčaní mimovládnej neziskovej organizácie Transparency International Slovensko a Protikorupčného auditu, ktorý si župa nechala vypracovať v roku 2018.

Obyvatelia kraja majú už teraz prehľad o tom, ako ich volení zástupcovia hlasujú v Zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja. Živé prenosy vysiela župa cez svoj web ako aj facebookový profil.

Kauza Sečovce

Národná kriminálna agentúra (NAKA) zadržala koncom januára štyri osoby, ktoré mali stáť za megabiznisom na jednej zo župných škôl. Medzi nimi bol aj bývalý šéf odboru školstva Košického samosprávneho kraja či bývalá riaditeľka elokovaného pracoviska v Sečovciach, ktoré patrilo pod Spojenú školu v Dobšinej. Všetci boli obvinení pre obzvlášť závažný zločin podvodu. Dvaja z nich boli obvinení aj pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Vo februári prokuratúra zrušila voči nim obvinenia, no trestné stíhanie vo veci pokračuje ďalej.

Elokované pracovisko podľa nájmovej zmluvy z roku 2013, ktorú uzatvorila bývalá riaditeľka školy so spoločnosťou S1, s.r.o., platilo za prenájom priestorov s prevádzkovými nákladmi 897 000 eur ročne. Podľa znaleckého posudku však bola hodnota nájmu iba 31 700 eur. **„Za päť rokov sme týmto podvodom prišli o 4 500 000 eur. Ak by sme nezasiahli, táto suma sa mohla vyšplhať**

„až na 12 000 000 eur;“ povedal predseda KSK Rastislav Trnka. Práve župan nariadil deň po tom, čo sa ujal funkcie, finančnú kontrolu, ktorá mala preskúmať pochybnú nájmovnú zmluvu. Podľa zistení ďalšej kontroly zo Štátnej školskej inšpekcie škola nemala potrebné materiálne ani priestorové vybavenie, žiaci sa neučia podľa štátneho vzdelávacieho programu a došlo k nesprávnemu zaradeniu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. **„Malo to za následok, že škola za týchto žiakov poberala vyšší normatív, než na aký mala nárok. Okrem toho sme mali podozrenie, že časť žiakov je iba „na papieri a reálne školu vôbec nenavštevuje,“** dodal župan.

Na základe zistení Úrad KSK v septembri 2018 odvolal riaditeľku a po výmene vedenia prestala škola platiť astronomické nájomné. Škola bola presťahovaná do iných priestorov, za ktoré kraj platil ročne 27 000 eur, teda o 870 000 eur menej. V septembri minulého roka došlo k zrušeniu tohto elokovaného pracoviska, pričom časť žiakov pokračuje v štúdiu na inej sečovskej strednej odbornej škole. Podaná bola žaloba na vydanie bezdôvodného obohatenia voči spoločnosti S1, s.r.o. na Okresnom súde Trebišov a návrh na vydanie zabezpečovacieho opatrenia na budovy patriace tejto obchodnej spoločnos-

ti. **„Košický kraj si ako poškodený bude uplatňovať náhradu škody, ktorá nám kvôli tomuto megabiznisu vznikla. Budeme žiadať, aby sa verejné prostriedky, ktoré roky tiekli do vreciek týmto pochybným osobám, vrátili naspäť do škôl,“** dodal Trnka.

Čo sa dialo v Sečovciach?

- september 2013**
 Spojená škola Dobšiná uzavrela nájmovnú zmluvu pre svoje elokované pracovisko v Sečovciach so spoločnosťou S1, s.r.o. na 216 eur za m² za rok.
- august 2014**
 Dodatkom k zmluve bol nájom navýšený na 350 eur za m² za rok. Odvtedy škola platila nájomné 897 000 eur za rok.
- december 2017**
 Nový predseda kraja Rastislav Trnka hneď na druhý deň po nástupe na Úrad KSK nariadil finančnú kontrolu zmluvy a jej dodatkov.
- september - október 2018**
 Bola odvolaná riaditeľka Spojenej školy v Dobšinej, poverený riaditeľ prestal uhrádzať predražený nájom, školu sme presťahovali do nových priestorov.
- október 2018**
 Polícia začala preverovať situáciu v Sečovciach a začala trestné stíhanie. Znalecký posudok ukázal, že skutočná hodnota pôvodného nájmu bola 31 700 eur.
- január 2020**
 NAKA zadržala a obvinila štyri osoby pre obzvlášť závažný zločin podvodu. Dve z nich aj pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti.
- február 2020**
 Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry zrušil všetky obvinenia v kauze Sečovce. Trestné stíhanie vo veci však pokračuje ďalej.

Jedna z dvoch budov S1 s.r.o., za ktoré škola platila nájom takmer 900 000 eur.

Rekonštruujeme most v Strážskom

Zo súčasného mosta ostanú iba piliere a časti opôr

Košický samosprávny kraj sa pustil do jednej z najväčších rekonštrukcií mostov v tomto roku. Po tom, čo sa v októbri minulého roka zrútila časť mosta medzi Strážskym a jeho časťou Krivošťany, nechala župa vypracovať odborný znalecký posudok. Ten ukázal, že je potrebné zbúrať všetky nosníky typu tzv. Vloššák, ktoré tvoria konštrukciu mosta. Následne prebehlo priame rokovacie konanie na zhotoviteľa, ktorý zrekonštruuje most a zabezpečí osadenie dočasného mostného provizória. **„Ak by bol vyhlásený mimoriadny stav, práce by šli podstatne rýchlejšie. Okrem toho sme dúfali, že mostné provizorium sa nám podarí zapožičať od štátu, čím by sme urýchlili verejné obstarávanie a ušetrili niekoľko sto tisíc eur;“** vysvetľuje riaditeľ Správy ciest KSK Jozef Rauch.

Firma, ktorá vzišla ako úspešný uchádzač z priameho rokovacieho konania, začala s demoláciou poškodeného mosta začiatkom tohto roka. V prvej etape bolo odstránených 16 nosníkov. Spolu s demolačnými prácami prebiehal aj odvoz sutín, príprava pilierov, na ktoré sa osadí náhradné premostenie a zhotovovanie podpier. Zhotoviteľ zároveň začal s prípravou projektovej dokumentácie na výstavbu nového mosta.

Náhradné premostenie má dĺžku 72 metrov a šírku 5,2 metra. Po kovovej konštrukcii prechádzajú v jednom jazdnom pruhu osobné autá, malé autobusy a vozidlá záchrannej zdravotnej služby. Doprava je riadená dočasným dopravným značením a svetelnou signalizáciou. V osobitnom pruhu je premostenie sprístupnené aj pre chodcov. Nákladná doprava naďalej využíva obchádzkovú trasu po hlavnom dopravnom ťahu smerom na Michalovce.

„Z pôvodného mosta ostalo ešte deväť nosníkov. Po získaní stavebného povolenia budú zbúrané aj tie, takže ostanú iba piliere a časti opôr. Celá zvyšná konštrukcia bude postavená úplne nanovo. Aj keď ide o náročnú rekonštrukciu, veríme, že nový most bude v Strážskom stáť do konca roka,“ uviedol Rauch. Rekonštrukcia mosta v Strážskom vrátane mostného provizória bude krajskú kasu stáť 2 400 000 eur.

Mimoriadne kontroly mostov

Koncom minulého roka realizoval Košický samosprávny kraj mimoriadne kontroly všetkých mostov typu „Vloššák“, ktoré má v majetku. Z 568 mostov sa kontroly týkali 54 z nich. **„Tri z týchto mostov boli zrekonštruované ešte v roku 2018, takže sú v bezchybnom stave,“** uviedol Jozef Rauch. Päť mostov však bolo zaradených do kategórie 6, čo znamená veľmi zlý stav. Ide o most cez potok Čečanka za obcou Mokrance, most cez záchytný kanál pred obcou Záhor, most cez nápuštný kanál do Zemplínskej šíravy, most cez poľný kanál pred obcou Topoľany a most cez potok v meste Sečovce. **„Na všetkých týchto mostoch sme vykonali dočasné opatrenia, ako podopretie nosníkov alebo presmerovanie dopravy do jedného jazdného pruhu. Ich rekonštrukciu budeme riešiť prioritne,“** dodal Rauch.

Rozhýbavame šport v kraji

Krajská hokejová akadémia

Košický samosprávny kraj otvára ako druhý na Slovensku Krajskú hokejovú akadémiu. Fungovať začne od 1. septembra tohto roka na Strednej športovej škole v Košiciach. Mladým športovým talentom ponúkne štyri štvorročné študijné odbory s maturitou – športové gymnázium, športový manažment, digitálne služby v športe a spracovanie dát v športe. Okrem kvalitnej športovej prípravy kraj očakáva aj zlepšenia úrovne vzdelania. Po skončení štúdia by sa absolventi mali vedieť uplatniť v reprezentačnom výbere, v profesionálnych slovenských či zahraničných hokejových ligách alebo ako kvalifikovaní tréneri.

Projekt realizuje župa v spolupráci so Slovenským zväzom ľadového hokeja a hokejovým klubom HC Košice. „Sme radi, že sme v projekte starostlivosti o hokejovú mládež získali

takého kvalitného partnera, akým je Košický samosprávny kraj. Chceme, aby z našich hokejistov v budúcnosti vyrastali kvalitní ľudia, obetaví a vzdelaní rodičia a nositelia pozitívneho hokejového PR. Veríme, že projektom hokejových akadémii sa slovenský mládežnícky hokej opäť zaradi medzi cieľové destinácie skautov NHL a potvrdí tak nárast dôvery a kvality,“ uviedol Miroslav Šatan, prezident SZLH.

Súčasťou projektu Krajskej hokejovej akadémie je aj výstavba novej hokejovej haly, ktorá bude fungovať pri Strednej športovej škole. Poskytovať bude kompletné zázemie pre výcvik ľadového hokeja. Do ukončenia jej výstavby budú hráči trénovať v multifunkčnej hale Steel Aréna.

Krajská futbalová liga

Po úspešnom prvom ročníku Krajskej futbalovej ligy pokračuje kraj s touto futbalovou súťažou aj v roku 2020. Druhý ročník Zimnej časti KFL sa teší aj vyššej účasti ako vlani. Tento rok sa do súťaže zapojilo 106 mužstiev, teda o 13 viac ako v roku 2019. Celkovo odohrajú 171 futbalových zápasov. Projekt organizuje Košický samosprávny kraj v spolupráci s Východoslovenským futbalovým zväzom. „Už prvý ročník Krajskej futbalovej ligy mal veľký ohlas medzi našimi klubmi. Hlavne vo vyradovacej časti došlo ku konfrontáciám klubov, ktoré hrajú v rôznych ligách. V budúcnosti sa budeme snažiť nájsť model, ktorý by takúto konfrontáciu priniesol aj v skupinovej fáze. Boli by sme radi, keby sa obdobná súťaž organizovala aj na území Prešovského samosprávneho kraja,“ povedal predseda Východoslovenského futbalového zväzu Richard Havrilla. Tento rok sa KFL hrá na ihriskách s umelou trávou v mestách Michalovce, Trebišov, Košice, Spišská Nová Ves, Moldava nad Bodvou a v maďarskom Sátoraljaújhely. Víťaza Zimnej časti KFL o pohár predsedu spoznáme 15. marca 2020. Všetky výsledky a informácie: <https://kfl.vucke.sk/>

Na budovy stredných škôl pôjde viac

Na rekonštrukciu škôl a výstavbu športovísk chce župa v tomto roku investovať takmer 11 miliónov eur.

Nové športoviská v kraji

- Atletická hala pri Strednej športovej škole
- Atletický štadión v Košiciach
- Futbalové ihrisko pri SOŠ, Ostrovského 1
- Skateparky na SOŠ technická v Michalovciach a pri Hotelovej akadémii v Košiciach
- Rekonštrukcia telocvične na SOŠ Učňovská v Šaci
- Multifunkčné ihrisko v Škole v prírode v Kysaku

Košický samosprávny kraj pokračuje v opravách stredných škôl, ktorých je zriaďovateľom. V tomto roku na investičné akcie vyčlenil takmer 11 miliónov eur. Zamerať sa chce najmä na komplexné obnovy školských budov. „Väčšina stredných škôl bola postavená v 70. rokoch minulého storočia, školy majú pôvodné hliníkové elektroinštalácie, staré strechy, mnohé z nich sú dnes historickými budovami. Ak chceme zvyšovať kvalitu vzdelávania, potrebujeme k tomu aj moderné odborné učebne, dobre vybavené telocvične a budovy, ktoré zodpovedajú potrebám žiakov a sú energeticky efektívne,“ uviedol predseda KSK Rastislav Trnka. Ešte vlani ukončila župa opravu fasády na Strednej odbornej

škole veterinárnej v Barci. Novú fasádu má aj telocvična na Technickej akadémii v Spišskej Novej Vsi. Žiaci Gymnázia v Sobrance a Gymnázia Poštová sa učia v nových chemických laboratóriách. Nové sociálne zariadenia majú žiaci na Strednej športovej škole v Košiciach a strechu sa podarilo vymeniť na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku vo Viničkách.

Tento rok sa chce kraj zamerať na komplexnejšie rekonštrukcie budov škôl. Renováciou prejdú napríklad školy nachádzajúce sa v historickom centre Košíc. A to Gymnázium Šrobárova na Poštovej, Gymnázium Sándora Máraiho na Kuzmányho a Stredná zdravotnícka škola na Moy-

zesovej ulici. Celkovo chce kraj v tomto roku začať s opravami 13 budov stredných škôl.

Okrem toho sa študenti Strednej zdravotníckej školy v Michalovciach dočkajú novej spojovacej chodby medzi dvoma budovami. V Rožňave pre tri stredné školy pribudne jedáleň. A opravami prejdú aj stredoškolské internáty. Aktuálne prebieha rekonštrukcia internátu pri SOŠ Ostrovského a pri SOŠ Grešákova v Košiciach. Na školskom internáte na Považskej a internáte pri SOŠ obchodu a služieb v Michalovciach budú zrekonštruované výťahy. Kraj bude rekonštruovať aj internát na Medickej 2 v Košiciach a internát pri Strednej športovej škole.

ilustračné foto

Gigafabrika na batérie mieri do nášho kraja

InoBat plánuje investíciu za 1,1 miliardy eur

V Košickom kraji by mala vyrásť gigafabrika na výrobu batérií v elektromobilite. Projekt za viac ako miliardu eur by mala realizovať spoločnosť InoBat, ktorá sa zameriava na výskum, vývoj a výrobu batérií.

V prvej fáze by sa mal projekt zamerať na rozvoj vedecko-výskumného centra pre batérie v elektromobilite a výstavbu testovacej výrobnéj linky. Výskumno-vývojové centrum by malo stáť pri Bratislave, čo chceme preniesť aj do Košíc v spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach, Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Slovenskou akadémiou vied. Jeho výstavba by sa mala začať v druhej polovici tohto roka. Prvé batérie by mali byť testované v roku 2022. Následne by sa malo začať s výstavbou gigafabricky pri Košiciach, pričom pôjde o investíciu za približne miliarda eur. Výstavba je odhadovaná

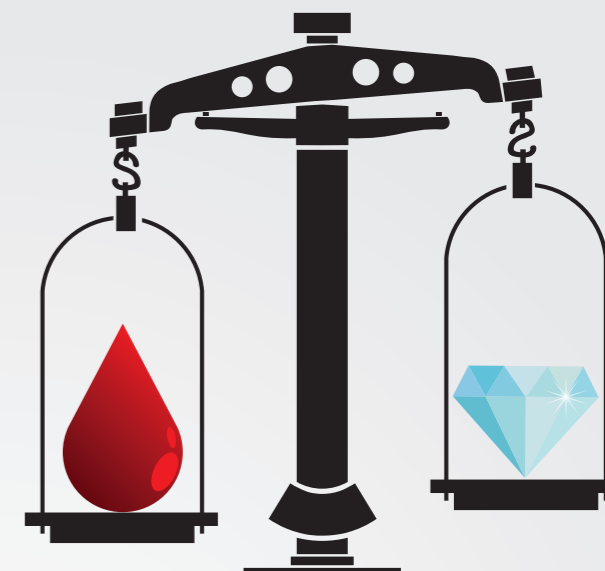
na roky 2022 až 2024. Pri výbere lokality pre výstavbu gigafabricky pravdepodobne zavázil aj Globálny logistický industriálny park pri Košiciach, ktorý vďaka napojeniu na širokorozchodnú trať rozširuje možnosti podnikania smerom do Ázie.

Na projekte gigafabricky sa bude podieľať aj Košický samosprávny kraj, ktorý koncom minulého roka podpísal so spoločnosťou InoBat, Technickou univerzitou Košice, Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Slovenskou akadémiou vied memorandum o porozumení. „Slovensko má strategickú polohu v srdci Európy a silný automobilový priemysel. Sme presvedčení, že spoluprácou s najlepšimi kapacitami z technických univerzít, vedecko-výskumných centier na Slovensku a Košickým krajom prispejeme k

budovaniu celého hodnotového reťazca výroby a aplikácie batérií, a tak zabezpečíme ich kontinuálny výskum a vývoj, prinášajúci energetické riešenia pre európsky trh. Podpísanie Memoranda pre nás predstavuje začiatok tejto spolupráce,“ uviedol v decembri podpredseda predstavenstva spoločnosti InoBat, Jozef Urban.

Spoločnosť InoBat chce pri výrobe batérií využívať obnoviteľné zdroje energie a nižší podiel chemických látok. Environmentálne riziká a záťaž na životné prostredie by tak mali byť nižšie. Rokujú aj o otvorení prevádzky zameranej na recykláciu batérií, ktoré využívajú elektromobily. Spolu s gigafabrikou by sa mala rozrásť aj nabíjacia infraštruktúra a dodávky elektriny pre užívateľov elektrických a hybridných vozidiel.

VÁŽIME SI DARCOV KRVI

BENEFITY KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PRE DRŽITEĽOV ZLATEJ A DIAMANTOVEJ JANSKÉHO PLAKETY

zľavnené cestovné v prímestských autobusoch (cena je 20 centov za každých začatých 50 km)

zľavnené vstupné vo výške 50% na predstavenia divadiel v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK okrem hosťujúcich predstavení (podľa dostupnosti)

bezplatné ročné zápisné v knižniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja (KSK) bez ohľadu na miesto trvalého alebo prechodného pobytu v rámci KSK

bezplatný vstup na festivaly Abovské folklórne slávnosti v amfiteátri v Rozhanovciach Tokajský festival v Kaštieľi Borša Dožinky v Kaštieľi v Trebišove Spišské folklórne slávnosti na Spišskom salaši v Spišskom Podhradí Gemerské folklórne slávnosti v obci Rejdová

bezplatný prístup na internet v jednotlivých regionálnych knižniciach

bezplatné služby vo hviezdárňach astronomické pozorovania, prednášky, tvorivé dielne a premietanie tematických dokumentárnych filmov vo Hvezdárni v Michalovciach astronomické pozorovanie vo Hvezdárni v Rožňave astronomické pozorovania vo Hvezdárni a planetáriu v Medzeve

poskytovanie bibliografických informácií a rešeršných služieb v knižniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja pre preukázateľnú osobnú potrebu

bezplatný vstup do Regionálnej muzeálnej expozície Jozefa Mailátha v Kráľovskom Chlmci bezplatný vstup do Galérie Zemplínskeho osvetového strediska v Michalovciach

zľava pri vstupe do múzeí a galérií v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja (mnohonásobní darcovia krvi platia rovnakú cenu ako držiteľia preukazu ŤZP)

PRE DRŽITEĽOV KŇAZOVICKÉHO MEDAILY NAVYŠE

raz ročne bezplatne relaxačný balíček v hydrocentre sociálneho zariadenia ARCUS - ŠZ a ZPS v Košiciach alebo sociálneho zariadenia IDEA - DSS v Prakovciach

Nárok na benefity si možno uplatniť po predložení dokladu, ktorý potvrdzuje status mnohonásobného darcu krvi.

Tipy na jednodňové potulky

S blížiacou sa jarou mnohých z nás stále viac svrbia nohy, na ktoré by sme si rady obuli túlavé topánky a vyrazili na výlety.

Prebiehajúci školský rok síce limituje možnosti časovo dlhších potuliek za turistickým a poznávacím relaxom, no košická župa je plná miest, ktoré sú ideálne na jednodňovú turistiku. Zopár takýchto blízkych destinácií vytipovala aj krajská organizácia cestovného ruchu Košice Región Turizmu. Do zaujímavých lokalít Košického kraja pripravila organizované výlety. Niektoré z nich vám v nasledujúcich riadkoch priblížime a chýbať nebudú ani naše odporúčania na príjemné strávenie najbližších sobôt a nedeľ.

Zemplínska jarná špacírka

Dámam, ktoré budú hľadať inšpiráciu ako vymaľovať svojim kúpačom čo najkrajšie vajíčka, a tým, ktorí chcú bližšie spoznať tradície súvisiace so sviatkom jari, odporúčame Zemplínsku jarnú špacírku.

Už tradičná a populárna akcia štartuje v nedeľu 5. apríla, týždeň pred veľkonočným víkendom v Trebišove.

V župnom Múzeu a Kultúrnom centre južného Zemplína, ktoré sídli v barokovo-klasicistickom kaštieli v mestskom parku s francúzskou záhradou, spoznáte klasické aj novšie techniky zdobenia kraslíc. Stanete sa tiež účastníkmi tradičného veľkonočného stolovania, pri ktorom nebudú chýbať viaceré odrody tokajských vín. Ochutnať tak budete môcť regionálne špeciality v tuhom aj tekutom skupenstve a spoznáte kus histórie južného Zemplína. Príjemne nasýtení a napojení sa môžete poprechádzať po mauzóleu

Po stopách Andrássyovcov

grófa Júliusa Andrássyho a potom sa presuniete do Michaloviec, konkrétne do Zemplínskeho múzea. To takisto pôsobí v priestoroch barokovo-klasicistického kaštiela, ktorý vznikol v 17. storočí. Košický samosprávny kraj vlani dokončil rozsiahlu druhú etapu jeho rekonštrukcie a po štyroch rokoch sa tak jeho brány otvorili pre verejnosť. V rámci jednodňového výletu tu môžete ukončiť deň prehliadkou historického nábytku viacerých druhov a štýlov z konca 18. až začiatku 20. storočia, pochádzajúceho zo stredného a južného Zemplína.

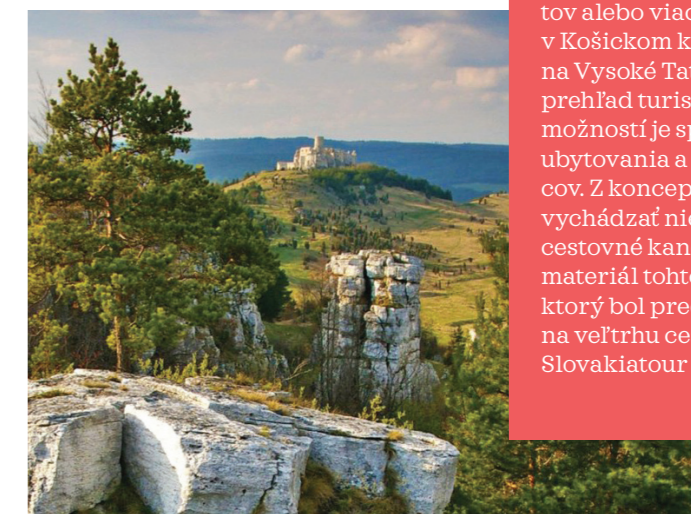

Snáď niet názornejšieho príkladu, ako sa v Košickom kraji vedľa vedľa seba snúbi krásy toho, čo vytvorila príroda a ľudský um, ako ten, ktorý sa nachádza v okresoch Rožňava a Košice-okolie. Národný park Slovenský kras tam ponúka množstvo príležitostí na prechádzky po náhorných plošinách, jaskyniach, kaňonov riek a tiesňav. Najznámejšia z nich je Zádielska dolina. No a v blízkosti toho všetkého sa nachádza umelecký a historický skvost. Na jeho návštevu pozývame 2. mája. Vyberieme sa po stopách Andrássyovcov, jedných z najznámejších európskych aristokratov 19. storočia. Najprv navštívime Mauzóleum Grófa Dionýza a Františky Andrássyovcov. Túto ojedinelú secesnú pamiatku, nazývanú tiež „slovenský tádz mahál“, dal v rokoch 1903 až 1904 postaviť gróf Dionýz Andrássy po smrti manželky Františky.

Potom sa presunieme do ďalšieho secesného skvostu, Andrássyho obrazárne, v ktorej je umiestnená hodnotná zbierka výtvarných diel. Deň ukončíme v kaštieli v Betliari, luxusnom sídle rodiny Andrássyovcov. Jeho priestory poskytujú autentickú ukážku toho, ako v minulosti žili aristokrati a služobníctvo a zbierku umeleckých, archeologických a zoológických exponátov, ktoré rodina Andrássyovcov zozbierala z celého sveta. Nemenej známy ako samotný kaštieľ je aj jeho príľahlý park, ktorý je najväčším historickým prírodno-krajinárskym parkom na Slovensku.

Vtáčím rajom

Na juh košickej župy sa spolu s krajskou organizáciou cestovného ruchu vrátíme aj v poslednú aprílovú sobotu. Vyberieme sa do vtáčieho raja pri obci Senné, kde sa na miestnych lúkach a mokradiach nachádza chránené vtáčie územie. Táto lokalita patrí medzi najvýznamnejšie hniezdne a migračné lokality vzácných a zraniteľných vodných vtákov na Slovensku. Navštívime tiež kaštieľ v Sennom, Soľný dom vo Veľkých Trakanoch a ochutnáme Malohorešské vína a tradičné koláče.

Bylinkové rendez-vous

Podobnú kombináciu diel prírody a ľudskej činnosti, pravda niekoľko storočí staršej než v Betliari, ponúka na Spiši prírodná rezervácia Dreveník, ktorá je zapísaná na Zozname svetového dedičstva UNESCO. Najväčšie travertínové územie na Slovensku púta rovnako ako zvyšky slovanského hradiska a Kamenný raj. Ak sa tam s nami vyberiete 23. mája, budete si môcť vypočuť prednášku botanicky a milovnícky liečivých bylín, ktoré sa tam hojne vyskytujú. Dozviete sa aj čo to zaujímavého o Spišskom Jeruzaleme. Tento súbor kaplniek a zastavení usporiadaných do krajiny tak, aby kopirovali originálnu krížovú cestu v Jeruzaleme, si budeme môcť spolu prejsť.

Viac o jednodňových výletoch nájdete na stránke: vylety.kosiceregion.com alebo osobne v Regionálnom informačnom bode na **Hlavnej 48 v Košiciach**.

Košická župa vytvorila katalóg výletov

„Tak blízko, ako sa len dá“ je názov nového ponukového katalógu vytvoreného krajskou organizáciou cestovného ruchu Košice Región Turizmu. Ponúka celkovo 30 jednodňových výletov alebo viacdňových pobytov v Košickom kraji s presahom na Vysoké Tatry. Komplexný prehľad turisticko-zážitkových možností je spojený s ponukou ubytovania a službami sprievodcov. Z konceptu katalógu môžu vychádzať nielen turisti, ale aj cestovné kancelárie. Ide o prvý materiál tohto druhu v kraji, ktorý bol predstavený na veľtrhu cestovania ITF SlovakiaTour 2020.

Jarné akcie v kocke

Marec

Košická župa žije knihou

Župné knižnice pripravili počas marca, ktorý patrí knihám, takmer 70 aktivít. Od 2. do 8. marca, ktorý je Týždňom slovenských knižníc, môžete využiť zľavnené zápisné či vrátiť knihy po termíne bez poplatku. Košická župa chce počas tohto mesiacu zviditeľniť najmä regionálnych autorov. Napríklad vo Verejnej knižnici J. Bocatia v Košiciach sa 5. marca uskutoční beseda s Ondrejom Sokolom, autorom knihy Ako som vozil Nórov a Tiborom Šiškom, zakladateľom stránky vedátor.sk. Zaujímavé prednášky a aktivity sa budú realizovať aj v ďalších knižniciach.

15. 3. 2020

Svetový deň hviezdárni a planetárií

15. marec je Svetovým dňom hviezdárni a planetárií. Útvar astronómie Múzea a Kultúrneho centra južného Zemplína v Trebišove ponúkne všetkým návštevníkom pozorovanie Slnka, Rožňavská hviezdáreň pripravuje Deň otvorených dverí a Hviezdáreň a planetárium Medzev v tento deň pozýva na pozorovanie oblohy a komentovanú prehliadku planetária.

20. 3. 2020

Rok slovenských divadiel

Štyri župné divadlá v rámci Roka slovenských divadiel pripravili deň festivalov, aktivít či workshopov.

Jednu z premiér uvedie aj Spišské divadlo v Spišskej Novej Vsi. Komédiu Oneskorená návšteva si môžete pozrieť 20. marca. Vrcholným krajským podujatím bude trojdňový program Divadelné premeny, ktorý sa bude konať v septembri.

13. 3. - 10. 5. 2020

Trebišovski pisanki

Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína v Trebišove už tradične pripravuje pre svojich návštevníkov súťažnú výstavu veľkonočných kraslíc Trebišovski pisanki. Pozrieť si budete môcť veľkonočné kraslice zdobené tradičnými aj menej známymi technikami. 31. ročník tejto súťažnej výstavy sa začína 13. marca a potrvá do 10. mája.

Viac informácií nájdete na webových stránkach kultúrnych inštitúcií.

Pomôck y: aalen, Aiol, akov, Šja	predpon a s významom nepravý	ruský jazyk (skr.)	tyč na voze	objemné ľudské telo (hovor.)	modla	Ústredný národný výbor (býv. skr.)	ukazovacie zámeno	kleso vlastnou váhou	slovenský herec a politik	abvolt (zn.)	samec dobytky	odkrojený kus chleba	vytekani e, výtok	české elektrospotřebiče (zn.)	pera (bás.)	české elektrospotřebiče (zn.)
odvetná vojenská akcia									slovenský región moritovský rod. dom					solmizacná slabika odpočívajúce		
1. časť tajničky																
	bavinená nit	patriaci Eľovi					športová taška			druh korytnáč kv						
petičný výbor (skr.)			49 rím. číslicami			južan, po česky						klamstvo			3. časť tajničky	obdobie strednej jury (geol.)
balkánska a objemová jednotka			ušní lekár			nieto						penivé nápoje				
nešikovný človek (expr.)					neobráť nadol							kylenok v mure on, po nemecky				
orgány sluchu				suchá tráva					nedával späť					druh papagája		
zákruta na ceste (nár.)				záhyb na látke					nedával späť					averzia, po česky		
					príslovka smeru				nieka pod V. Tatrami							
	majú v úcte				taliánska provincia				utorok (skr.)							
	opoj					ondulačný nástroj						experti			kód Indie	
ozdoba									meno Teofila						špina	
									hltník (zn.)							titán (zn.)
poistná zmluva											4. časť tajničky					
																obchodná akadémia (skr.)
999 rím. číslicami			člen staro-gréckeho národa						hlásateľ a Božieho slova							

Súťaž s tajničkou

Milí čitatelia, správnu odpoveď z tajničky nám pošlite e-mailom na tlacove@vucke.sk do **31. 3. 2020**. Výhercovia získajú výlet z ponuky Košice Región Turizmus podľa vlastného výberu. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, adresa trvalého pobytu, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry. Výhercovia z predchádzajúceho čísla sú **Jozef Černák** a **Jolana Stanova**.